

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA
mint felülvizsgálati bíróság
VI.20.500/2010/4.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a „Fehérvár” Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Fehérvár László ügyvéd által képviselt felperesnek a Héjja Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Héjja Eszter ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés iránt a Dabasi Városi Bíróságnál 7.G.20.196/2009. szám alatt folyamatban volt és másodfokon a Pest Megyei Bíróság 9.Gf.25.986/2009/4. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen az alperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 30 000 (harmincezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

I n d o k o l á s :

2006. április 13-án 23 óra körüli időben az M5-ös autópálya Budapest irányából Szeged felé haladó jobb pályatestének 144 km. 730 méterszelvényénél személygépkocsi és őz ütközéséből baleset következett be. A balesetet szenvedett gépkocsiban jelentős összegű kár keletkezett, amelynek megtérítésére a Csongrád Megyei Bíróság 2.Pf.21 973/2007/5. számú ítélete 2 682 081 forint összegben jogerősen kötelezte a felperest.

A balesettel érintett terület az autópálya létesítése előtt őz élőhely volt. A baleset helyszínéhez legközelebb eső 145 km. 300 méterszelvényénél lévő vadátjárónál a vadvédelmi kerítésnek folytonossági hibái voltak, a védőháló és a védőkorlát között 35-50 cm-es rések voltak találhatók. Az alperes a napi kétszeri útellenőrzési kötelezettségének eleget tett.

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság az alperest 2 682 081 forint kártérítés, annak járulékai és a perköltség megfizetésére kötelezze. A felperes álláspontja szerint az autópálya vadvédelmi berendezéseinek kezelésére és ellenőrzésére az autópálya-kezelő köteles. Az autópálya létesítésére és fenntartására vonatkozó szabványok előírják, hogy az autópálya mellett a vadvonulást gátló, az átugrást is akadályozó kerítéssel, vadriasztó prizmákkal, tükrökkel, vagy más eszközökkel kell a vadakat az autópályától távol tartani, illetve a vadonélő állatok vonulását és átkelését szabályozó vadkerítést, vadátjárót kell létesíteni. Az 1988. évi I. törvény 34. § (1) bekezdése előírja, hogy a közút kezelője köteles gondoskodni arról, hogy a közút biztonságos közlekedésre alkalmas legyen. Ebből következően a vadvédő kerítés állapotának ellenőrzését is a közút kezelőjének kell elvégeznie. Az alperes ennek nem tett eleget, ezért nem úgy járt el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható, kártérítési kötelezettsége tehát fennáll a Ptk. 339. § (1) bekezdése értelmében.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Előadta, hogy az autópálya forgalomba helyezését követően nem jogosult annak megállapítására, hogy a vadvédelmi berendezés a rendeltetésének megfelel-e vagy sem. Kötelezettsége az, hogy az útellenőrzések során észlelje az esetleges meghibásodást és intézkedjen az elhárítás érdekében. Az alperes álláspontja szerint a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény (Vtv.) 78. § (4) bekezdése éppen a vadászatra jogosult, tehát a felperesi vadásztársaság kötelezettségévé teszi a vadvédelmi rendszer átadását követően annak ellenőrzését és a hiányosságok bejelentését. Az alperes utalt arra, hogy a felperes nem bizonyította, hogy az őz a vadvédő kerítésen jutott be az autópályára, nem pedig a közeli feljárónál. Kifogásolta továbbá, hogy a felperes a baleset bekövetkeztét követően tizenhat hónap elteltével jelezte csak az alperesnél, hogy a vadvédő kerítésnek hiányosságai vannak.

Az alperes hangsúlyozta, hogy a 6/1998. (III.11.) KHVM rendelet 3. §-ában, illetve a rendelet mellékletében előírt útellenőrzési kötelezettségének maximálisan eleget tett, az előírt kétszeri útellenőrzés helyett az autópályát nappal két óránként, éjszaka négy óránként ellenőrzik. Ebből következően minden tekintetben úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek tizenöt napon belül 2 682 081 forintot, annak 2008. július 1. napjától a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát, valamint 570 020 forint perköltséget.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a Vtv. 75. § (3) bekezdése értelmében a vad által okozott kár megtérítésére a felperes köteles. A Vtv. 78. § (4) bekezdése alapján a felperes jogosult az út létesítőjénél, vagy fenntartójánál vadvédelmi berendezések elhelyezését kezdeményezni. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint egyező volt a felek nyilatkozata abban a kérdésben, hogy a perbeli balesetet nem a vadvédelmi kerítés megrongálódása okozta, hanem annak építési hiányossága, vagyis az, hogy a kerítés nem követte a terepviszonyokat, nem húzódott teljesen végig az autópálya mentén, így a kerítés alatt, illetve amellett az állat kijuthatott az autópályára. Ugyanakkor a jogszabályok az alperes kötelezettségévé teszik, hogy az autópálya biztonságos közlekedésre alkalmas legyen, azt rendeltetésszerűen lehessen használni. Ebbe beletartozik az is, hogy az alperesnek alkalmassá kell tennie a vadvédelmi kerítést arra, hogy azon keresztül a vad az autópályára ne tudjon feljutni. Önmagában az a körülmény, hogy a kerítés a szabvány előírásainak megfelelt, nem eredményezte azt, hogy a biztonságos közlekedés biztosítására is alkalmas volt. Az elsőfokú bíróság hivatkozott a BH.1996.33. számú döntésre, amely szerint a közút kezelője kártérítési felelősséggel tartozik, ha nem gondoskodik arról, hogy az út a biztonságos közlekedésre alkalmas legyen. A bíróság szerint az építési hiányosságok nem vezethetnek az alperes mentesülésére, hiszen az autópálya kezelője az általa hiányosan átvett kerítésért is felelősséggel tartozik. Az alperes által állított útelőőrzések csak az útvonal bejárását igazolják, nem utalnak a vadvédelmi berendezés hibáinak ellenőrzésére.

Az alperes által benyújtott fellebbezés folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és az alperes által fizetendő marasztalási összeget 1 341 040 forintra, a perköltség összegét pedig 80 500 forintra leszállította, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A másodfokú bíróság szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperes a Vtv. 75. § (3) bekezdése és 78. §-a alapján a jelen ügyben keletkezett kárért objektív felelősséggel tartozik. Az elsőfokú bíróság ítélete helyes abban a körben is, hogy a közút kezelője az 1988. évi I. törvény 34. § (1) bekezdése és 44. § k/pontja alapján biztosítani köteles, hogy a közút a biztonságos közlekedésre alkalmas legyen. Ebből következik, hogy a vadvédő kerítés állapotának ellenőrzése, illetve az arról való gondoskodás, hogy az a rendeltetését betöltse, szintén az alperes kötelezettsége. Az nem vitás a perben, hogy a baleset helyszínétől párszáz méterre a vadvédelmi hálónak olyan mértékű folytonossági hiányosságai voltak, hogy egy őz könnyen kijuthatott az autópályára. A másodfokú bíróság szerint, ha az alperes a jogszabályban előírt kötelezettségét megfelelő módon végzi, észlelnie kellett volna, hogy a vadvédő kerítés folytonossági hiányban szenved. Az alperes tehát nem tett eleget megfelelően az ellenőrzési kötelezettségének és e mulasztásban megnyilvánuló

vétkességével okozati összefüggésben keletkezett a kár, így a Ptk. 339. § (1) bekezdése értelmében kártérítésre köteles.

Ugyanakkor a másodfokú bíróságnak az volt az álláspontja, hogy figyelembe kell venni az alperes marasztalása során a felperesnek a baleset bekövetkeztéhez vezető mulasztását is. A peradatokból megállapítható, hogy a felperes részéről már a baleset bekövetkezését megelőzően észlelték a vadvédelmi kerítés hiányosságait és a Vtv. 78. § (4) bekezdésében szabályozott bejelentési kötelezettségének a felperes nem tett eleget. A másodfokú bíróság álláspontja szerint ezért mindkét fél mulasztása okozati összefüggésben áll a balesettel, így a Ptk. 344. § (1) bekezdése alapján az egymással szembeni felelősségüket a mulasztások következtében megállapítható felróhatóság arányában, 50 - 50 %-ban állapította meg.

A jogerős ítélettel szemben az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet. Ebben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő új határozat meghozatalát, vagyis a felperes keresetének elutasítását kérte. Hangsúlyozta, hogy a felperesnek nemcsak a megfelelő védelmi berendezések létesítésére vonatkozóan van kezdeményezési joga, hanem a hibás berendezések kijavításának a kezdeményezése is a kötelezettsége. Ezt a rendelkezést az eljáró bíróságok nem vették kellő súllyal figyelembe és így az alperes felelősségét tévesen ítélték meg. A Ptk. 339. § (1) bekezdésében meghatározott felelősség alóli mentesülés az alperes esetében megállapítható, mert az alperes úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Az alperes ebben a körben utalt az országos közutak kezelésének szabályozásáról szóló 6/1998. (III.11.) KHVM rendelet 3. §-ára, valamint a mellékletének 3.2. pontjára azzal, hogy az alperes üzemeltetési szabályzata a jogszabályban előírtnál sűrűbb ellenőrzési kötelezettséget ír elő, amelynek az alkalmazottak igazoltan eleget is tesznek. Az autópálya a forgalomba-helyezéskor a szabványoknak és a jogszabályi előírásoknak mindenben megfelelt, ideértve a vadakkal kapcsolatos biztonsági előírásokat is, erre tekintettel adta ki a szakhatóság a forgalomba-helyezéshez az engedélyt. Ha mégis hiányosságok voltak, ez a felperes felelősségi körébe is tartozik, mert az építési hiányosságok megállapítására az alperesnek nincs kellő szakértelme. A felperes volt jelen az autópálya ideiglenes forgalomba helyezésénél éppen a szakértelmére tekintettel, de ott semmiféle kifogást nem emelt. A Vtv. 78. § (4) bekezdése alapján a vadvédelmi rendszer átadását követően pedig a hiányosságok bejelentése a felperes kötelezettsége, amelynek nem tett eleget. A felperes a balesetet követő tizenhat hónap elteltével jelezte csak a vadvédő kerítés hiányosságát az alperesnek. Az alperes ezt követően a hibák orvoslásáról azonnal gondoskodott. Az alperes vétkessége tehát nem állapítható meg.

A felperes felülvizsgálat ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Hivatkozott arra, hogy az 1988. évi I. törvény 44. § k/ pontja alapján az út tartozékának minősülő létesítményeket, így a vadvédelmi kerítést is az út kezelője gondozza, ő köteles gondoskodni arról, hogy a rendeltetésének megfeleljen.

A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

Helytállónan állapították meg az eljáró bíróságok, hogy a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 34. § (1) bekezdése, illetve a 44. § k/ pontja alapján a közút kezelője, tehát az alperes köteles gondoskodni arról, hogy a közút a biztonságos közlekedésre alkalmas legyen. Ebből következik, hogy ha a közút mellett vadvédelmi berendezések vannak, ezek állapotának ellenőrzése, illetve a rendeltetésszerű használatra való alkalmassá tétele az alperes feladata. Ezt alátámasztja az alperes saját előadása is, hiszen a felülvizsgálati kérelem tartalmazza, hogy az alperes a hibák kijavítását maga végeztette el azt követően, hogy arról a felperestől értesült.

Ugyancsak jogszerűen utal a jogerős ítélet arra, hogy önmagában az útpálya ellenőrzésének ténye nem bizonyítja, hogy az alperes a vadvédelmi berendezéseket is megfelelően ellenőriztette volna. Ha ez így történt volna akkor a vadvédelmi berendezések hiányosságait az alperes már korábban felismerhette volna. Az alperes azáltal, hogy a jogszabályban előírt kötelezettségének nem megfelelő módon tett eleget, hozzájárult a kár bekövetkezéséhez és így a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján kártérítésre köteles.

Kétségtelen ugyanakkor, ahogy arra a másodfokú bíróság ítélete is utal, hogy a kár bekövetkezéséhez a felperes is hozzájárult azzal, hogy bár a Vtv. 78. § (4) bekezdése alapján az esetleges hiányosságok bejelentése az ő kötelezettsége, a hiányosságok feltárása körében, illetve az alperesnek történő bejelentés körében mulasztás terheli. A felperes mulasztása ugyanakkor az alperest nem mentesíti, mert a kötelezettségei teljesítése körében maga sem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A kifejtettek alapján a másodfokú bíróság jogszerű ítéletet hozott, amikor a Ptk. 344. § (1) bekezdése szerint a bekövetkezett kárt a felróhatóság arányában a felperes és az alperes között megosztotta. (Hasonló jogi álláspontot foglalt el a Legfelsőbb Bíróság a BH.2010.7. jogesetben).

A Legfelsőbb Bíróság a jogszabálysértőnek nem minősülő jogerős ítéletet ezért a Pp. 274. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül eljárva a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem nem vezetett eredményre, ezért az alperes köteles megfizetni a felperesnek a felülvizsgálati eljárással felmerült perköltségét a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint. Ennek összegét a Legfelsőbb Bíróság a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján határozta meg azzal, hogy az az általános forgalmi adót is tartalmazza.

Budapest, 2010. november 23.

Dr. Kollár Márta sk. a tanács elnöke, Tamáné dr. Nagy Erzsébet sk. előadó bíró, dr. Wellmann György sk. bíró.

A kiadmány hiteléül:

bírósági írnok